

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

VIII. post Trinitatem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

septimum est quod iussit ea, quibus turba erat reficienda, per Apostolos apponi, quo cognoscamus quicquid per prælatos nostros circa nos agitur, ad salutem nostram pertinens, haud aliter accipiendum esse nobis quàm à Deo. Neque enim in prælati nostris humanam debemus aspiciere industriam, sed providentiã contemplari diuinã, ut eos diligamus, reuerentiamur, illisq; obediamus, quos nobis præposuit Dominus rectores, patres, & promotores nostræ salutis. Ostaũ, quod multiplicando panes adeo turbam satiavit, ut plura quàm essent apposita, superessent: quæ colligi utpote in usum pauperũ distribuenda, mandavit, volens nos beneficijs suis resectos nõ immemores fore pauperũ, ut in Euangelio quoq; monet, dicens: *Veruntamen quod superest, date eis emofynam, & omnia munda sum: vobis.* Filij charissimi, accipiat exemplũ deuotionis ex turba illa, quæ toties, continuèq; sequitur Dominũ præ desiderio audiendi verbũ diuinũ. Audiatis igitur vos quoq; cùm desiderio verbũ Dei. Detractores & blasphemix hæreticorum, vesicas suas (quibus nihil præter aerem inest) inanes exufflantiũ, non sunt verbũ Dei. Scitur quid sit verbũ Dei: Nempe quod cõforme est moribus & operibus Christi. Neq; enim aliud docuit, & aliud fecit Christus: sed scriptum de eo legimus, quod cõperit Iesus facere & docere. Hoc igitur audite, hoc facite, & Dominus misericordiarum erit vobiscum. Timeatis Deum, & facite quæ placita sunt ei semper, & non inuidebit, sed tolerabit consolationes vestras moderatas temporalesq;. Saltem sit ipse præ omnibus charissimus. Habetis vxorum vestrarum, habetis proliũ, habetis deniq; à seruis & ancillis, ab õbsequio, ab amicis, à cibus, & reliquis id genus consolationes vestras. Vitamini illis sapienter, & cũ Dei timore, ne offendatis Deũ, qui est benedictus in secula, Amẽ.

Eccle. 17.
Multiplicatio panũ quid inueniet.
Luca 21.

Act. 1.

Ioan. 8.

DOMINICA VIII. POST DOMINICAM S.
Trinitatis Epist. B. Pauli Apostoli ad Rom. VIII.

Debitores sumus non carni, ut secundum carnem viuamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis. Quicumque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei. Non enim accepistis spiritum seruuus iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba pater. Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filij Dei. Si autem filij, & hæredes: hæredes quidem Dei, coheredes autem Christi.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Ante verba lectionis huius dixerat Apostolus Romanis: *Vos autem non in carne estis, sed in spiritu: si tamen spiritus Dei habitat in vobis.* Qui si fuerit spiritus in nobis, ex debito tenemur nõ seruire carni, ut satisfaciamus consentiamusve eius concupiscentijs, quamuis teneamur eius infirmitatibus necessitatibusq; in administratione victus vestitusq; curam tanquam animæ instrumento administrare. Itaque debitores sumus non carni, ut secundum carnem viuamus. Non enim ita sumus debitores carnis, ut curam

T. V
21

Rom 7.
1. Timot. 1.

carnis faciamus in desiderijs. Si enim, inquit, secundum carnem vixeritis, desiderijs carnis acquiescentes, moriemini, ea scilicet morte, qua vidua in delicijs viuens mortua dicitur, & quæ damnationem recipit æternam. Si autem spiritu, id est, gratia & virtute Spiritus sancti, aut ita: Si spiritu, id est, iudicio rationis opera carnis mortificaueritis, viuetis vita gratiæ, qua intelligitis non substantiam, sed opera ac vitia carnis damnari. Sunt autem opera seu actus carnis, & sunt fructus spiritus. Charitas fructus spiritus est, odium actus carnis. Charitate igitur si mortificatur odium, spiritu dicitur mortificari actus seu opus carnis. Ad hanc autem mortificationem suadet, excitat, & impellit spiritus Dei. Porro, quicumque spiritu Dei aguntur seu impelluntur, hi sunt filij Dei. Neque enim prorsus hi nihil agunt boni, sed ne nihil agant boni, aguntur à spiritu Dei. Hoc modo vobiscum quoque agitur, quare desideria carnis vestra mortificantes filij estis Dei. Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum sicut olim sub lege (quod seruatorum erat) in timore Lex enim vetus accepta fuit in timore, dum iustitia non amabatur, propter quã lex seruaretur, sed pœna timebatur. Iam verò sub lege gratiæ non in timorem datur nobis spiritus, sed in dilectionem, ne serui sed filij potius simus. Sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo Deo clamamus: Abba pater. Duo hæc nomina sunt, sed idem significant. Alteri enim, puta Abba, Hebraicè sonat patrem, alterum Latine ex Græco translatum, & significare vult nobis tanquam filios adoptionis, spiritu ad Deum affectuosè nos agi, in quo charitate ardentibus dicamus: *Pater noster qui es in cælis*. Sequitur, Ipse enim spiritus adoptionis testimonium perhibet, id est, nos cognoscere facit, vt consecuti remissionem peccatorum, deindeq; bene agentibus filij simus Dei. Tantum superest, vt quemadmodum imaginem portauimus terreni patris, ita portare satagamus cælestis Patris imaginem. Est itaque inter dona Spiritus sancti vnum hoc haudquaquam infimum, quod testimonium reddit spiritui nostro, quoddam Dei filij sumus. Si autem filij sumus Dei, sumus quoque hæredes Dei. Quorum enim nisi filiorum paternam est hæreditas? Sumus igitur hæredes quidem Dei, id est, bonorum eius infinitorum sempiternæque beatitudinis, cohæredes autem Christi.

Galat. 5.

Math. 6.

1. Cor. 13.

EXEGESIS EVANGELII DOMINICÆ OCTA
ua post Dominicam sancte Trinitatis, Matthæi VII.

Math. 7.

ANte huius præsentis Dominicæ Euangelij verba, vt idem Euangelista refert, præmonerat nos Dominus, quo tendamus intrare per angustam portam in regnum cælorum. Plurimi enim volent, aut putabunt, inquit, se introituros, sed non introibunt. *At illa enim, inquit, est via qua ducit ad vitam, & pauci ambulant eam.* Ne itaque putemus eos, qui simulant sanctitatem, esse qui contendunt angustam portam intrare, aut intrare, & propterea illis nimium confidamus, quasi his qui ambulent in veritate, recipiamusq; impia eorum dogmata, quibus seducamur, monet nos non nimium illis tribuere, donec videamus, quem fructum eorum simulata opera pariant. Possunt enim ad tempus simulatores se palliare, sed non diu fieri potest, quin prodantur fructus: vnde tandem vita & eruditio eorum ex Deo non esse deprehendatur. Dicit itaque Christus:

Atten

Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

Prophetas hic non eos nominat, qui futura iuxta prophetarū morem sub veteri testamento prænuñciabant, sed eos magis, qui prophetarū oracula nobis exponunt, eorūque referūt sensum, & sacram nituntur elucidare scripturam. Horum enim quosdam præmonet vitandos, quos prophetas falsos nominat, & doctores falsos vocat doctores peruersos, qui animarū corruptores, vt suæ impiæ doctrinæ adijciant autoritatē, quo facilius imponant incautis, fictamq; ostendant sanctitatem: sub nomine autem sanctitatis errores & hereses seminant. Hos itaque iubet cauendos. Porro vestimenta ouium, opera & actus sunt boni verarum virtutum, quibus pij ac deuoti conteguntur & ornantur. His tamen aut sub harum specie quoque inuoluntur se mali, dum ieiunia, abstinentiasq; in ficta humilitate & deuotione simulata ostentant. Non raro autem vitia sub virtutum specie palliantur: quod tunc fit maximè, quando intentio operantis fallax est & non sincera. Itaque opera virtutum cum bona sunt intentione, vestimenta sunt ouium: cum sunt mala ac subdola ad decipiendum, tunc vestimenta ouium induerunt lupi. Non tamen propterea sua odisse debent vestimenta oues, licet his etiam se lupi inuoluant. Veruntamen quomodo lupus, licet ouina testis pelle, speciem mutat, non animum: ita hæretici & peruersi doctores quantamlibet sanctitatis fingant speciem, manent tamen corrupti & corruptores animarum. Videte autem quod vestimenta hic vocat ea opera, que licet pia appareant, non tamen pio semper animo fiunt. Verbi gratia. Eleemosyna vestis est ouina, eam tamen induunt & mali. Dare enim potest eleemosynam impudicus mulieri, vt ad consentiendum malæ concupiscentiæ suæ eandem inducat. Potest ambitiosus propter gloriam, vt videatur ab hominibus dare eleemosynam: potest aliud quid vitiosum alius intendere, quare opus faciat misericordiæ. Hæc igitur vestimenta sunt, quia boni, maliq; eisdem tegere se possunt.

A fructibus eorum cognoscetis eos,

Fructus ouium, intelligi vult veras virtutes. Porro falsi propheta cum nullam ex se proferant veram virtutem, nullos bonos, sed multos ex se pariunt fructus malos. Quæ enim fucata sunt, cito panduntur, & fictio in suam naturam relabitur. Opera igitur eorum restantur illos, quia Christi gloriam non querunt, sed vt statuunt suam sectam, vt acceptis fruuntur beneficijs, vtq; cupitis non destituantur honoribus, aliaq; huiusmodi, in quibus se respiciunt & querunt, penes quæ dinosci debent. Neque enim à veste cognoscendus est hæreticus (vestem intelligo opera laudata in sacra scriptura, quæ tamen non sanctificant facientem, cum malis, bonisq; sunt communia) sed in fructibus sunt discernendi. Oves enim iuxta quod sunt oues, fructus faciunt qui à malis fieri non possunt: & mali fructus quoque suos fecidos post se relinquunt, qui bonorum prorsus esse non possunt. Et propterea S. Augustinus ait: Isti fructus à quibus huiusmodi mali & heretici sunt cognoscendi, non sunt bona quæ exterius præterunt. Talia enim cum bono animo fiunt, sunt vestimenta ouium oues tegetia & protegentia: cum vero

Prophetas
quos hic no-
minat Cas-
sius.

Vestimenta
ouium que
sunt.

Ouina vestis
quædam si-
pareant ope-
ra.

Matth. 23.

Ouina fru-
ctus quia m-
sunt.

Ioan. 5.

Augustin.

T. V
21

malo fiunt animo, vestes quidem sunt ouium, sed lupos tegunt. Isti ergo fructus quibus agnoscimur sunt illi, de quibus Apostolus ad Galatas scribit: *Manifesta sunt opera carnis, quae sunt fornicatio immunditia, &c.* Quae abscondunt haeretici aliquando sub ouium vestibus: produntur tamen nouissimè, si diligenter obseruentur.

Galat. 5.

Nūquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona, bonos fructus facit, mala autem arbor fructus malos facit. Non potest arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala fructus bonos facere.

Arbor bona quanam sit.

Arbor bona est bonus homo seu voluntas bona, non propter esse boni naturae, quia illo modo omnis arbor & omnis anima seu voluntas est bona. Loquendum est igitur non de bonitate naturali, sed morali. Dicit ergo: Cuiusvis generis arbor suos profert fructus. Ex spinis nemo colligit uvas, quomodo nec in tribulis ficus quaerimus. Sic ediuerso nec vites profert spinas, nec ficulnea tribulos. Sed arbor bona quādiu est bona, aut secundum quod est bona, facit bonos fructus, quamuis possit facere malos, sed tunc non est bona: & mala arbor fructus profert malos. Nam si bonos profert fructus, iam est bona. Neque enim Dominus dicit: Non potest arbor bona mala fieri, nec mala fieri bona: sed bona arbor non potest facere fructus malos. Cuius exemplum dat Augustinus, dicens similem hanc esse locutionem, & huic loco quadrare, si dixerō: Non potest nix esse calida. Si enim calefacta fuerit, nō erit nix, sed aqua. Sic bonus homo potest fieri malus, & malus fieri bonus. Verbi gratia: Saulus cum esset malus, erat arbor mala: factus bonus, arbor erat bona. Cum malus esset, fructus mala protulit arboris, puta sanctos in carceres conijcere, occidi facere, persequi Dei Ecclesiam, quae fuerunt mali fructus. Verum, non longè post factus est bona arbor, bonos producens fructus, ut sunt euangelizare, consolari tristes, arguere facinorosos, pro Christo pati, &c.

August.

A. Cor. 9.

1. Cor. 1.

2. Corinth. 4. Galat. 3.

Omnis arbor, quae non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Igitur à fructibus eorum cognoscetis eos.

Excidi à corpore Christi quid sit.

Videtur quia non solum malorum operum fecunditatem damnat, sed sterilitatem quoque bonorum operum. Quisquis itaque Dei praecepta non custodit, quisquis Deo & Ecclesiae non obedit tamen si aliud malum non faciat, hoc illi ad damnationem factis erit, quia omnis arbor non faciens fructum bonum, excidetur per mortem, aut animam, aut etiam corpus. Excidi enim seu amputari à corpore Christi, est dari à gratia Dei, puta ut iam non sis particeps vitae corporis Christi, non sis particeps spiritus corporis Christi: non vtiuiceris gratia Dei: quod in transgressione sit praeceptorum Dei. Si ergo arbor quae non facit fructum bonum, si homo qui non operatur cum debet bonum, in ignem mittetur, quid ei quæso fiet, qui operatur male? Si peccatum quod sit per omissionem boni tam grauitur iudicatur, quam graue erit iudicium his, qui non solum bona praetermittunt, sed etiam scelera committunt multa? Similis est sententia Saluatoris apud Ioannem, dicens:

Ioan. 15.

dicentis: *Omniem palmitem in me non ferentem fructum, pater tollit, & in ignem mittit.* Heu dilectissimi, quam vitanda est ociositas & infructuosa temporis consumptio. Quid dicent hic aleatornes, helleones, bibones à mane vsque sero in tabernis bibentes: quid ociosi, quid qui in noctibus & tenebris obambulant, & se aliosq; ad luxum, ad voluptatem, ad ocium perniciosum, ad rugas quorq; fistulis, carminibus, cantiuculis, & huiusmodi vanitatibus provocant? Et tamen hodie hæc (quia multo fiunt grauiora & detestabiliora) quasi honestæ recreationes, quibus transigitur tempus, dicuntur.

Vbi sunt nunc Neochristiani, qui in sola ociosa fide sperant, nihil boni operantes? Nullum enim Dei mandatum negligere possunt absq; opere malo, id est, absq; peccato: nec Dei vllū possunt implere præceptū, nisi per opus bonum. Si ergo bona à nobis opera non requiruntur, tunc nulla quoque obseruatio mandatorum Dei à nobis exigetur. Cur ergo sunt nobis tradita Dei mandata? Cur tam multa benedictio suo ore nobis Christus præcepit? Fortasse vt soli Papistæ hæc Dei teneantur facere præcepta, nō autem Lutherani, quibus sola fides sufficit. Et bene quidem. Sed & hoc quoque inde sequitur, vt Papistæ Dei mandata seruantes soli esse teneantur Christiani, nō autem Lutherani, sed vt arbores steriles, imo pestifera in ignem mittendi. Videant, videant, qui modo oculis plusquam cernentibus aut talpeis sicut se falli, quia non mentitur, quæ hic loquitur veritas: Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Ex fructibus igitur, inquit, cognoscetis eos. Videtur hic pro mercede, quæ est fructus bonorum operum, fructus posuisse. Quamuis enim veri, purique amoris non sit querere mercedem per respectum, aut qualificationem sui, id tamen querere debemus, quod est merces, id est, Deum, quam clarè Abrahamæ Deus promittit, dicens: *Ego ero merces tua.* Itemq;: Ego protector tuus sum, merces tua nimis. Deus igitur, sed & videre Deū, cognoscere Deum, amare Deum, frui Deo, merces est beatitudinis æternæ. Hanc mercedem licet maxime querere, sed non amore & respectu proprio debet fieri, propterea quod sibi faueat, quod sibi beatitudinem hanc velit, vt rem sibi delitiosam ac quietam. Quando igitur repetit: Ex fructibus eorum cognoscetis eos, videtur dicere: Qui non bene operatur, excidetur, & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum, hoc est, ex stipendijs eorum, & ex mercede eorum cognoscetis eos.

Non enim omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem Patris mei, qui est in caelis, ipse intrabit in regnum celorum.

Tres sunt persecutiones, quæ sanctis in hac vita inferuntur, de quibus nos præmonet Dominus Iesus. Prima est manifesta persecutio tyrannorum, quam Dominus aliquando declinandam permittit, dicens: Si persecuti vos fuerint in vna ciuitate, fugite in aliam. Aliquando tolerandam monet: *Beati inquit, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam.* Itemq;: Nolite timere eos, qui corpus occidunt: sed eum timere, qui corpus & animam habet mittere in gehennam. Secunda est hæreticorū, de qua nos in prima parte Euangelij hic commonefaciens docet, nobis cōtra eos esse vigilandū,

Ociositas quanto magis vitanda.

Iacob.

Opera bona ad salutem necessaria.

Lutherani vt sint arbores steriles in ignem mittendi.

Genes. 15.

Merces beatitudinis æternæ quænam sit.

Persecutiones sanctiorum tres quæ sint.

Matth. 10.

Matth. 10.

Persecutio hæreticorum quæ sit.

T. V
21

Math. 10. nec vt columbas oportere nos tantum esse simplices, sed etiam vt serpentes prudentes, qui ne incantatorem audiant, aurem vnā ad humum vertunt, alteram cauda obturant. Sic nobis hæreticorum prædicatio declinanda est, lectioque vitanda, ne inficiamur, aut capiamur. Tertia est hypocritarum, & fallorum fratrum, qui vnum erga nos simulāt, & aliud interim querunt. Quomodo autem hi, qui speciem habent bonæ vitæ, propter dogma cauedi sunt nequitia: ita hi qui in fide & eruditione sunt integri, fugiendi sunt, si moribus sunt corrupti. Vtrique enim sunt contagiosi, & inficiunt. Dicit igitur: Non omnis qui dicit mihi: Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum. Non satis est, inquit, per fidem solam & mortuam agnoscere me Dominum ac Deum, non satis est labijs tantum & ore me honorare, nisi opera quoque prodeant ex ea fide, quæ per dilectionem operatur. Propterea dicit alio loco exprobrans: *Quid vocatis me Domine, Domine, & non facitis quæ dico?* Sed obijcit quis: Si non omnis qui dicit Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, quomodo tunc verum est, quod per Ioelem dicitur: *Omni qui inuocauerit nomen Domini, saluus erit?* Aut quomodo verum est illud Pauli: *Nemo potest dicere Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto?* Dicendum Christum hic loqui de vocali dictione, quæ sola non efficit seruum Christi. Necessè est enim vt dicens Christum Dominum suum, & propterea Dei seruum, aut amicus constituatur, dicat hoc ex affectu, ex corde & amore, quod est ipsa dicere. Non enim dicere Domine, Domine, seruum Dei constituit, sed exhibere se Christo seruum, humiliatq; corde illum agnoscere Dominum, facit Dei seruum, & intrare in regnum cælorum? Hoc modo dubium non est eum, quisquis inuocauerit nomen Domini, saluum fieri: & neminem dicere Dominum Iesum, pura corde, ore & veritate nisi in Spiritu sancto. Nemo enim Domini Iesu est seruus, nemo ei verè seruit, nisi in Spiritu sancto. Igitur non omnis qui mihi dicit Domine, Domine, inquit, intrabit in regnum cælorum. Dixerunt enim fatuæ virgines ad ianuam sibi clausam pulsantes: *Domine, Domine, aperi nobis.* Sed dictum est illis: *Nescio vos.* Sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum. Satis ex teipso percipere hoc potes, quam vera sit hæc sententia. Tu enim habens seruum tibi genua flectentem, nudantem caput, reuerenterque loquentem, non tamen mox probras illum propterea, vt dicas fidelem seruum. Sed plura adhuc experis ab eo, puta, vt voluntatem tuam faciat, & vt honorem tuum & commodum zeletur. Sic Deo non sufficit vt templum intres, Missam audias, ores ore, cantes, ieiunes, ianeis vtaris vestibus, des oleumofynas, nisi sis ei quoque fidelis, ipsum diligens, ipsi obediens, ipsiusque zelans honorem. Bona quidem sunt hæc corporalia exercitia, & penitentialia, afflictivaque carnis, modo in Dei honorem & propter Deum tantum fiant. Nam si fiant quidem, sed honestatis causa, aut quia alios ita vides agere, nec Deus causa sit, quare hæc facias, non recipies pro illis æternam mercedem. Satius tamen est ea fieri, aliaque opera bona, non ex vitiosa intentione, sed vel ex honestate, vel ex consuetudine, licet non ex charitate vera fiant, quam omnino intermittere: quia vicinior est adhuc Deo, qui licet totus non sit ad Deum conuersus, quam ille qui totus alienus est, & Deo suis sceleribus contrarius. Citius quoque ad ignem accedit, calceserique potest.

Persecutio hypocritarum que ut.

Math. 15. Marc. 7.

Galat. 5.

Luca 6.

Ioel. 2.

Seruum Dei verum quid constituat. Math. 7.

Ioel. 2.

1. Cor. 12.

Math. 7.

Math. 15.

Exercitia corp. rari & penitentialia opera que referenda sunt.

test, c
rus ab
uis in
ve ab
uis,
tiam
regnu
Roj
Separ
peccat
fuit qu
bis er
diuice
aut ei
stram
ficut d
& hz
quoq
postur
percep
stias s
les era
lone p
Dua
sunt à
sentia
sum gi
lis est g
est exci
Nunq
tam in
ciatur
dicent
ero sol
cendac
perea
multos
penan
latum
toleral
nus no
res hor
taque n
stus in

est, qui licet iuxta ignem non sit, parum tamen distat, quam ille qui totus ab igne fugit. Sic opera bona non sunt propterea omittenda, quamvis in peccato sit quis mortali constitutus. Possunt enim illi fore occasio, ut ab illis ad Deum conuertatur. Illa tamen sola, nisi Dei fidelis fueris servus, ut eius gloriam quaeras, ei obedias, eius gratiam habeas & amicitiam (quod est esse Dei filium & ciuem regni caelestis) non introducent te in regnum Dei.

Rogo igitur vos charissimi, deponite & separate omnia à vobis peccata. Separate à vobis omnia ad peccatum inducentia, abijcite cuncta, quae sine peccato agi, aut tractari non possunt. Sint homines, sint negotiationes, sint quaestus, sint officia, obsequia, honores, & alia quaecunque. Melius vobis erit pauperes, & indotatis prolibus intrare in regnum caelorum, quam divites, & dotatis diratisque liberis ire ad infernum. Nam si exercitio alicui, aut ei negotiationi, quae sine peccato non potest fieri, vacatis, animam vestram perditis, & proles quoque vestras, quas bonis malè partis ditastis, sicut divitiarum, ita & peccatorum, aeternique incendij participes facitis & haeredes. Abscinde igitur omnia (quod dixi) à vobis peccata, cuncta quoque quae ad peccandum vos inducunt, aut quae sine peccato agi non possunt, & sic studeatis Deo placere, bona assidue opera agere, Dei servare praecepta, Dei zelari honorem, eius amore incommoda, iniurias & molestias sustinere, ne arbores inveniaini infructuosae, autumnales, ac steriles eradicandae, & in ignem mittendae. Non leue putetis excidi, quomodo leue purandum non est, in ignem mitti.

Dux namque & distincta poena sunt excidi, & in ignem mitti, sicut duo sunt à Deo separari, & flammis infernalibus cremari. De quibus vide quid sentiat Chrysostronus, dicens: Multi gehennam horrent. Ego autem casum gloriae illius multo maiorem poena gehennae esse aestimo. Intolerabilis est gehenna, etiam si ponat mille aliquis gehennas, nihil tale dicit, quale est excidere à gloria illa, odio à Christo haberi, & audire: Non novi vos. Non quid igitur o filij pro tam brevi, momentaneaque delectatione peccati, tam imensum, aeternumque sine vlla spe liberationis sustinebimus cruciatum? Heu quam inanis est consolatio haec quorundam desperatissima, dicentium: Quid si ad infernum venero? Inveniam ibi multo plures, non eros solus. Quomodo ahj sustinebunt, sustinebo & ego. Proh filij, non ascendat huiusmodi cogitatio in cor hominis Christiani. Nihil enim propterea inferni poena erit tolerabilior, sed cruciatus eo maior, quo fuerit in multos diffusior. Neque enim ibi societas minuet, sed vehementer augetur poenam. Nec locum ibi habebit cuiusdam prudentis sententia dicentis: Sociatum est miseris socios habere poenarum, quia grauis est ibi afflictio, intolerabileque odium inter eos, qui poenas simul tolerant inferni. Dominus noster Iesus Christus nostri misereatur, & faciat nos in vinea sua arbores bonas & fecundas. Quod ut fiat, sua nos crebrius riget gratia, incrementaque nobis praebeat virtutum, qui cum Patre & Spiritu sancto est benedictus in secula, Amen.

Bona opera in ecclesiis facta quid efficiunt.

Peccata eius que occisiones esse abijciendas.

ludæ.

Chrysostr.

Excidere à gloria quam sit infelicissimum. Matth. 5.

Consolatio desperatissima.

Inferni poenam ex multorum societate non minus augetur.

Psalm 66.

T. V
21

Quomodo lupi ac falsi prophetae sint heretici, & hodie qui sint heretici.

Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Matthæi VII. Nunquam ante hæc tam necessaria nobis hæc fuit præmonitio Christi, vt modo. Quare in hæc potissimum tempora respexisse videtur Dominus Iesus, quando à prophetis falsis nobis cauendum monebat. Prophetas autem non eos vocat, qui in veteri testamento vsque ad Ioannem Baptistam fuerunt, sed legis doctores, & eos qui prophetarum scripta, qui veteris nouique testamenti explanare contendunt scripturas, cuiusmodi hodie sunt multi, in multas sectas & hæreses Ecclesiam scindentes, vt impletum iam videatur, quod Saluator dixit: Multi in illis diebus surgent pseudo prophetae, dicentes: Ecce hic, scilicet nobiscum, est Christus & Ecclesia. Quibus contradicent alij, dicentes: Non, sed ecce hic nobiscum. Videtur ne hoc impleri modo? Cum enim per vniuersum orbem vna pacata foret Ecclesia, ab Apostolorum tempore ad nos detruata, vna fides, vnum baptisma, vna obedientia sub vno generali pastore & vicario Christi, successore scilicet sancti Petri pontifice Romano, venit ante paucos annos monachus pestifer Martinus Lutherus, qui totam ferè Germaniam in multas Ecclesias, imo in sectas & hæreses multas diuisit, eandem ab vna ac vera illa Ecclesia vniuersali separans. Non potest autem nisi vna esse Ecclesia, à qua quisquis se separauerit, de corpore mystico Christi vt membrum aridum præscindit. Sicut enim palmes, quæ in vite non manserit, arefcit, ita nisi in Christo quis manserit, nisi in corpore Christi mystico, hoc est, in corpore & in vnitæ Ecclesie, in vnitæ perstiterit fidei, participes Christi spiritus, qui regit, nutrit, instruit, fouetq; corpus hoc Ecclesie, & omnia eius membra, non erit. Qui itaque se ab illo separauerit, membrum non est Ecclesie, membrum desinit esse Christi, profectus est à corpore Christi, imo seipsum profectus, nec recipit gratiam spiritus Christi, qui Ecclesiam viuificat, sed arefcit, moriturq; vt excisus palmes, nulli rei quam igni vsui futurus.

Prophetas quomodo Christus hic vocet.

Matth. 24.

Lutherus quomodo fuerit, quidque fecerit. Ecclesiam non posse vniuersam esse Ioan. 15.

Lutherus quomodo à catholica ecclesia defecerit, & in quantas impietates lapsus sit.

Galat. 5.

Itaque, vt dixi, cum vna per vniuersum orbem esset Ecclesia, intra triginta annos quidam profectus apostata monachus, qui cum multis sibi similibus apostatis monachis se ab Ecclesia diuidens, antiquas olim in concilijs patrum damnatas hæreses restituit, quibus quædam adiciens suæ impietatis signa, omnia instituta Ecclesie, ritus omnes Ecclesiasticos, officium diuinum, & quicquid ab Apostolorum tempore per manus patrum nostrorum nobis contradictum est, calumniatus est, temerariè, damnauit, deiecit, abiecit, & sine lege, sine canone colluuiem pessimorum hominum apostatarum, fidei fragorumque monachorum & monialium sibi affecit, quos in nomine diaboli & suo coniunxit, vt simul crucifigerent carnes suas cum concupiscentijs suis, generarent filios & filias, semen iniquum, malitia, egestate & calamitatibus plenum.

Ex his suis discipulis in omnem Germaniam gemitina misit viperarum, qui contra Ecclesiam, contra prælatos, contra summum pontificem, contra mona-

monachos, contra sacerdotum cœlibatum, contra Missæ sacrificium, contra inuocationem sanctorum, contra Ecclesiæ sacramenta, contra sanctos Ecclesiæ doctores prædicarent, imo ut rabidi, furiosiq; canes, detractio- nibus, mendacijsq; impudentissimis omnem honestatem lacerarent, atque in omnia debaccharentur sacra. Qui principes quoque nonnullos demen- tans traxit eo, ut non magis ad animarum salutem, sed ad monachorum & clericorum bona temporalia inhiarent. Hi igitur sibi non Ecclesiam, sed sy- nagogam Satanæ atque Antichristianam sectam ædificantes, sese multipli- carunt. Ex quorum tamen apostolis & prædicatoribus multi, quomodo à vera catholica Ecclesia ante defecerant, ita à matre quoque sua adultera, hoc est, hæretica Lutherana Ecclesia deficientes, denuo aliam multa adhuc cor- ruptiorem sibi Ecclesiam sinxerunt: & ex his alij item multi sibi consti- tuerunt aliam ab alijs difformem. Itaque varias inter se pugnantes Ecclesias & multas sibi erexerunt, non minus à se mutuo dissidentes, quam à vera Ec- clesia orthodoxa & catholica. Quæ tamen omnes inter se in hoc vno con- sentiunt, ut Ecclesiam illam, quam à Christo recipimus, & quæ in hæc tem- pora durauit, durabitq; vsque in finem, persequantur, lacerent & scin- dant. Eam ob rem, ut primo dixi, cum Lutherani dicant: Hic est Christus, nobiscum scilicet: ediuerso Carolostadiani aut Zuuingliani pugnant, di- centes contra hæreticam suam matrem: Non vobiscum, sed nobiscum est Christus. Quibus Anabaptistæ repugnantes, aliam constituunt Ecclesiam. Et vix est ciuitas aut dominium exiguum, seu ditio aliqua, imo vix est pa- stor apud eos, qui alteri vicino in omnibus consentiat. Quoniam in re- bellione, superbia & carnali concupiscentia hæc ab initio hæreticorum Ec- clesia fundata est. Ideo sicut cœpit, ita proficit, & ita perseverabit, ut ne- ter hæreticos vigesimus quidem Lutherus per omnia consentiat. Sed quot quot penè prædicantes tot inter eos sunt dogmata. Iam vide Ecclesiam Ca- tholicam orthodoxam à Christo eandem, hucusque manentem, in qua Christus, in qua Apostoli, in qua omnes, quotquot fuerunt martyres, quot- quot fuerunt confessores, quotquot miraculis, signis & prodigijs diuinis fue- runt clari, quotquot sancti, quotquot doctores Ecclesiastici recepti, quot- quot denique Ecclesiasticis & probatis concilijs interfuere, vixerunt: & tunc è regione statue perditissimorum, fidefragorum, apostatarum, alio- rumq; inde nascentium, & inter se acerbissime digladiantium, sectas infra triginta annos natas, & introcat, vel idiota, vel paganus priuato affectu ca- rens, & interrogatur, vbi sit Christus, vbi Ecclesia: num alibi dicit, quam vbi semper fuit, & est, & erit? Hoc est, apud eos, quibus seipsum tradidit, & ex quibus Ecclesiam sibi constituit, quæ in præsentem perseverat diem. Nonne apud eam, quæ hæcenus inrer tot impugnationes hæreticorum so- la persistit & vna, & huc vsque perseverat, perseverabitq; vsque in finem mundi? Quotquot igitur ab illa deficient, quotquot ab ea se separant, pla- nè hæretici sunt.

Sed dicit quis: Olim hæretici se macerabant ieiunijs, erogabant eleemo- synas, faciebant orationes multas, atque huiusmodi ouium vestimentis se (ut ait Christus) contegebant. Hi verò non minus ieiunia virtutumq; odi- unt exercitia, quam diabolus crucem. Quomodo sunt igitur ouium vestimē-

Lutherani
quomodo et-
iam à suo Lu-
thero in pe-
ius deficien-
tes, inter sese
dissentiant.

Hæretici in
quo loco cõ-
ueniant.

Hæresis Lu-
therana fun-
damentum
cuiusmodi.

Ecclesia Ca-
tholica quæ
facile ab hæ-
reticorum
congregatio-
nibus disce-
natur.

Math. 7.

T V
21

Quibus outa
vestimentis
eccliaue-
rint se olim
haeretici, qui
busq; hodie.

Matth. 4.

ris induiti? Dicendum, quum adhuc ferueret charitas in Ecclesia quisquis habebat charitatem, quo eandem habuit maiorem, eo maiora, perfectioraque fecit opera. Tunc ergo quasi viros perfectos simulabant se haeretici, in omni continentia & castitate, quo fallerent homines iuxta exteriorem hominis faciem sanctitatem aestimantes: nunc vero cum refriguit deuotio, refriguit charitas, & ad effrenem luxum proflant onera, etiam haereticalium inuenerunt modum sepalliandi. Cum enim nolint pijs vacare operibus, alia huic tempori magis congrua fallunt impostura, puta ut scripturis perperam interpretandis vtantur, nihil quod manifeste in scriptura non habetur, recipiant, bona opera, externaq; damnent, sola fide se afferant saluandos. Eos vero, qui bona opera agunt, derideant, illis insultent, qui Ecclesiae obseruant praecipua, illis exprobrent, quod suis operibus exinanire velint Domini redemptionem, quod in operibus suis confidant, hisq; mercari velint regnum caelorum: contra vero, eorum fidem praedicent excellentissimam, glorientur, quod nihil boni operis agunt, vnde sibi mercedem sperent reddendam. Hoc modo de mundo, qui nunc totus est carnalis, infinitam gregem, qui se sequatur, inueniunt. Attendite igitur filij ab illis falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium. Ouium sunt vestimenta hodie, scriptura sacra, verbum Dei, Euangelium iuxta literam cuius nullam recipiunt vel Ecclesiae, vel sacri doctoris expositionem, sed suam tantum, hancq; adeo latam, vt quicquid detrahunt, mordeantq;, dicant verbum Dei. Hoc itaque verbo Dei deprauato abutuntur, sub hoc se fucum muniunt, omnemq; idcirco Ecclesiasticam obedientiam explodunt. Haec itaq; Ecclesia Lutherana intra triginta annos nata, & aliae inde Ecclesiae Satanae, quasi ex vipera pariente erupit, nunquid Ecclesia seu Ecclesiae (nihil enim fortasse apud eos refert Ecclesiarum, tum varietas, tum multitudo) dicenda sunt? Minimè. Manendum igitur in ea Ecclesia, quae fuit, est, & erit semper vna & sola. Nam illorum haesiarchas ex eorum fructibus cognoscitis. Qui enim fructus sunt eorum, nisi dolose circumuentiones, impostura, rebellio, inobedientia, maledicentia, nulla castitas, sobrietas nulla, temeritas, animositas, derisio, persecutio, rapina, ad exilium relegatio, bene agendi prohibitio, cultus diuini proscriptio, & totius Ecclesiastici status, ordinis, ritusq;, ac omnium sacrorum exterminium? adeo vt inter Turcas & Arabes praestaret viuere, quam inter perfidos hos corruptissimae fidei Antichristianos. Credite mihi, clamant ore verbum Dei, clamant Euangelium, sed non fuerunt vnquam haeretici, in quorum vita minus eluxit de verbo Dei, quam apud illos perditos homines ad malefaciendum natos. Vbi enim persuasum illis fuerit, vt peccata omnia eorum sint dimissa absque vlla confessione, & vt pro illis nullam poenitentiam teneantur agere, vt nullum sit quoque purgatorium, quo nondum purgari mudentur: sed cruenti etiam amarum eide, & quotquot fuerint scelerati, modo dicant: Deus propitius esto mihi peccatori, licet in haeresi, in peccatisq; suis obstinati maneant, illico ad aeterna gaudia euolabunt, ea scilicet, quae Mahumetus suis, quos dementauit, promisit. Attendite igitur filij, caute vobis à falsis illis prophetis, à seductoribus, ab Antichristianis, qui ore tantum laudant Euangelium, Christum ore ac verbis confitentur, vita autem & operibus negant. Ne pati-

Matth. 7.
Vestimentis
ouium vera
quae sunt.

Ex quibus
fructibus ho-
diecni cog-
noscentur he-
retici.

Lutheranis
nunquam fu-
isse haereticos
poenitentiores.

Luce 11.

Matth. 7.
Tit. 1.

mini
lium
plecti
non d
deuotio
dici fo
tae or
voca
tem, v
de Ecc
romo
runt in
haeret
cathol
tundam
multa
angel
lium f
Cet
sub sca
tam eff
fusser.
quom
sacram
plebi i
dicitur
fas, ne
exigun
horum
re torq
ad huc
mus, &
cauendi
tate, ex
verò &
pore op
tionum
Neque
non fa
pterea
mortific
tue, ipf
autem i
dici dicit
norate
in scrip

mini vos seduci, ut latam viam perditionis, quam paulo ante hoc Euangelium Dominus cauendam monuit, ingrediamini. Quam reuera illos amplecti, & arctam viam, quæ ducit ad vitam, execrari, nemo nisi totus cæcus non dicit. In mani festo eorum est vita plusquam paganica, sine cultu, sine deuotione, sine affectione, sine Dei amore, sine pace, sine obedientia, & (ut dici solet) sine cruce, sine luce, sine Deo. Videte igitur, quam inanis & stultorum est gloriatio dicentium, aut per Lutherum, aut per eius (ut ipsi vocant) antesignanum Erasmus Euangelium in lucem venisse. Absit autem, ut ante non habuerimus Euangelium, à castis, sanctisque viris optime de Ecclesia meritis, Augustino, Hieronymo, Ambrosio, Hilario, Chrysostomo, cum innumeris alijs explanatum, quamuis hæc tempora poposcerunt in scriptura diligentius versari, & scrutari eas penitus: quo vafriciei hæreticorum, qui scripturas à genuino sensu ad suas impietates detorquent, catholici doctores respondeant, atque eorum tumidam animositatem obmandant. Absit, inquam, ut Moria, Antibarbarorum, puerorum colloquia, multaque alia sint Euangelium. Absit etiam, ut Lutheri blasphemias Euangelij nomine Christianus aliquis dignetur. Nobis nunquam Euangelium fuit absconditum. Hoc ab initio in Ecclesia claruit semper.

Ceterum quod ipsi vocant Euangelium, & verbum Dei, vti nam semper sub scamno latuisset. Vti nam temeritas tanta hominibus ad rebellandum, tam effrenis ad peccandum licentia nunquam prædicata, nunquam data fuisse. Sed oportebat hæreticos tutari famam. Oportebat eos ita docere, quomodo viuunt, quo persuadeant plebi sic licere, & hoc per adulteratam sacram scripturam, & à vero ad impium sensum aliquem contortam, quo plebi in doctrina satisfaciant de turpi sua vita, & homines ad contemptum Ecclesie inuident. Verum quia, ut est omnium hæreticorum consuetudo, per fas, nefasque sua impia dogmata quærunt dilatare, & peccata nostra nunc exigunt, ut illi numerum peccatorum suorum impleant: nos verò Dei, sanctorumque blasphemias, impietates, Ecclesieque contemptum videntes doloretorqueamur. Proficiant quidem ipsi semper in peius, ut sordescant magis adhuc, & seducti alios quoque seducant. Itaque nos illos interim intelligimus, à quibus tanquam à dolosis peruersorum dogmatum fabricatoribus cauendum nobis Dominus monet. Ipsi arbores sunt malæ, quia iam eradicatæ, excisæque, & quatenus fructum bonum attinet, steriles: seductionum verò & seditionum introductores callidissimi, fecundissimique, qui tempore opportuno ab eo, cui modo seruiunt, superbix, inobedientix, detractionum, spoliiorumque ac aliorum peccatorum suorum stipendia recipient. Neque enim illis proderit, quod dixerunt modo: Domine, Domine, quia non faciunt voluntatem ipsius. Quin etiam ab alijs ei (licet non minus propterea laudato) laudes & preces tollunt. Ieiunia, vitiorumque prohibent mortificationes, opera bona studiaque, quæ ipse in nobis & nobiscum operatur, ipsi damnant, atque ex diametro contra Christi pugnant Ecclesiam. Vos autem filij charissimi, quicquid illi obganniant, rideant, obstrepant, sicut didicistis, sicut ab antecessoribus accepistis vestris, Deum time, Deum honorate Deum diligite, Deo obedite, hoc est non solum præceptis eius, quæ in scriptura sancta vobis mandat, sed & ubi præpositis, prælati, potestati-

YYY que

Erasmus ve
fuit antefi
gnanus Lu
theri.

Erasmus opus
cuius ut repu
gnent tunc
gecio.

Consuetudo
hæreticorum
omnium que
sit.

Apoc. 10.

Iob 1.

Lutherano
rum exerci
tia que sint.

Matth. 5.

T V
21

1. Pet. 3.

que vos subijcit, ibi subiecti estote magistris & prelati vestris, imo sic scriptum est, omni etiam creaturæ propter Deum. Non oportet ut omnia sint in scriptura (quæ vobis à prelati, aut dominis vestris iubentur) expressa, quando quidem factis adstringit vos verbum Dei ad obedientiam, quod hominibus vos subijcit, illis quæ ut obediat, præcipit.

Ambros.
Lapis cur affinitentur hæretici.

Sed quare (inquis) hæreticos lapis comparat Dominus? Dicendum primo, quia lupus pastoris obseruat dormitionem, ut ouem strangulet. Hoc modo hæretici quoque vtuntur, mortiferum semen suum seminantes dormitantibus prelati. De quo habemus parabolam à Christo similem dictam de eo, qui bonum semen seminauerat in agro, in quo tamen paulo post apparuerunt zizania. Interrogatus itaque Dominus, vnde zizania in bono crescerent agro & inter bonum semen, respondit: Cum dormirent homines, id est, cum non vigilarent prelati & Domini, venit inimicus eius, & disperseminauit zizania. Permittit autem Dominus hoc fieri, ut pastores vigilantes teneat. Nam Augustinus, Ideo, inquit, diuina prouidentia multos diuersi erroris hæreticos esse permittit, ut cum interrogant nos ea, quæ necesse est, discutiamus pigritiam nostram, & diuinas scripturas reuoluamus. Dicendum & Apostolus: Oportet hæreses esse, ut qui probati sunt, manifestentur. Sciendo, quia luporum est studium gregem dispergere, non adunare, ut in Ioanne habemus: Lupus autem rapit & dispergit oues. Alibi quæ Christus: Qui non colligit, inquit, mecum dispergit. Vocantur autem hæretici hic non solum lupi, sed lupi etiam rapaces. Quia genuinum sensum sacræ scripturæ auferunt & abscondunt, erroneum autem sensum, quem sibi finxerunt, illius loco mendaciter supponunt, quia scripturis non vtuntur, nisi ubi illam ad errorum suorum possunt vertere confirmationem. Neque enim docere volunt, sed seducere: ideo ea, quæ in scripturis sibi contraria sunt, tacent. Exponunt scripturas quidem, sed quarunt, non quid dicat scriptura, sed quid ipse dictum velint, ut hoc inde extrahant, quod persuadere volunt hominibus.

Marc. 13.

Augustin.

1. Cor. 11.

Ioan. 10.

Luc. 11.
Lupi rapaces cur vocentur hæretici.

Sed vobis ore Pauli loquitur Ecclesia vera, Ecclesia Catholica, Ecclesia orthodoxa: Licet nos, aut Angelus de celo euangelizet vobis præter id, quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Sicut prædixi, & nunc iterum dico: Si quis vobis euangelizauerit præter id, quod accepistis, anathema sit. Hæc ad cor verba filij recipite. Ecclesia mille quingentis, & amplius, annis, hoc docuit, quod eadem nunc hæc die quoque docet. Illud seruate, & siue Lutherus, siue Oecolampadius, siue Zuuinglius, seu alij pseudoapostoli Antichristi, qui in suis nunc præcursoribus, quæ facturus est ipse, præludit, vobis aliud euangelizauerint, quam hætenus ab Ecclesia vobis euangelizatum est, anathema sit. Et de hoc plus, quam satis. Si interrogare nunc pergis, cur bonæ arbori Christus hominem comparauerit. Dico illum non leui, aut vulgata id ratione fecisse. Primo enim, nisi radicem arbor habeat integram ac sanam, & nisi humorem, fomitem quæ habeat vnde nutriatur (iuxta illud Iob: Nunquid vivere potest sicut absque humore, aut crescere cataractum sine aqua?) necesse est ut pereat. Reditur hominis sancti, qui crescere debet & perfici, est charitas. Hæc si vitæ in homine, nobiles fructus producit: non enim potest ignobiles producere, quippe quæ præstat arbori, id est, homini, folia, flores, & fructus, hoc est, verba,

Galat. 1.

Arbori bonæ cur Christus hominem comparauerit.

Verba, co
dixi san
ve dixi,
bonum.
generam
filij, in
ur hor
esse, vi
dicitur
DOM
n
me Chr
Necque
co exter
im sunt
que aut
nisi hom
eand pot
ere.
PA
B
Ecc
scri
ben
am Iudæ
angeloru
heredita
in deferec
hepistim
ponem,
tu enim b
sunt in fig
erna lectu
quoque E
adzeorur
concupisc
tu iuxta h
quæ tenet

Verba, confilia & opera secundum Deum, & in Deum ordinata. Si enim radix sancta, & rami. Si radix nutritur, fecundantur & rami. Radix autem, ut dixi, est charitas, qua operamur bonum, & unde habet opus, ut vocetur bonum. Inde enim surgit arboris fecunditas. Inde folia, flores & fructus generantur. Hoc est, inde verborum utilitas oritur, inde prudentia in consilio, inde sanctitas intentionis in opere lucet. Iuste igitur arbori comparatur homo, cuius omnia virent ex radice charitatis. Quam nobis semper adesse, virere, crescereque faciat Dominus noster Iesus Christus, qui est benedictus in secula, Amen.

DOMINICA IX. POST DOMINICAM S. TRINITATIS, Epistola B. Pauli Apostoli I. ad Corinth. X.

Non simus concupiscentes malorum, sicut & illi concupierunt. Neque idolatra efficiamini, sicut quidam ex ipsis, quemadmodum scriptum est: Sedis populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere. Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt, & ceciderunt uno die viginti tria milia. Neque tentemus Christum, sicut quidam eorum tentauerunt, & a serpentibus perierunt. Neque murmuraueritis, sicut quidam eorum murmurauerunt, & perierunt eo exterminatore. Hac autem omnia in figura contingebant illis. Scripta autem sunt ad correptionem nostram, in quos fines seculorum deuenerunt. Itaque quis se existimat stare, videat ne cadat. Tentatio vos non apprehendat, nisi humana. Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione prouentum, ut possitis sustinere.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Beatissimus Paulus Apostolus, ubi multa Dei beneficia ad Corinthios scribens, Iudæis exhibita recensuit, quæ in figura illis contingebant, ut beneficia Christianis eadem verè exhibenda significarent, tandem etiam Iudæorum taxat ingratitude, qui post transiitum maris rubri, post angelorum cibum illis præstitum, post potum spirituale ad promissam hereditatem non peruenierunt, sed peccatis illorum exigentibus perierunt in deserto, volens significare Christianis quoque similia mala parata, si post acceptam gratiam, post Eucharistiam, hoc est, corporis & sanguinis Christi sumptionem, si denique post alia beneficia permulta ingrati peccauerint. Iudæorum enim bona à Deo recepta, & mala per ingratitude suam perpessa nobis sunt in figuram, & ut caueamus, nos commonefaciunt. Sequitur itaque hodierna lectio. Non igitur simus concupiscentes malorum, dehortante nos quoque Ecclesiastico, ac dicente: Post concupiscentias tuas non eas. Quod quidam Iudæorum non fecerunt, qui cibos Aegypti, carnes scilicet, post manna per concupiscentiam perierunt. Nos verò concupiscentiis fratris & profligati iuxta rationem viuamus, ne similes simus incredulis & rebellibus illis, qui tentauerunt Deum in cordibus suis, ut peterent escas animabus suis.

YYY 2 Neque